

De la lluita per la terra al pes de l'extrema dreta: què passa entre Israel i Palestina?

Les provocacions dels ultres jueus, la violència de Hamàs i la repressió de l'exèrcit israelià incendien la regió amb un Netanyahu en hores baixes, mentre els Estats Units s'ho miren de lluny

Destrosses dels bombarders israelians a la franja de Gaza. | Europa Press

L'Orient Mitjà viu la seva crisi més sagnant des de l'estiu del 2014, quan van morir més de 2.000 persones en els xocs armats entre l'exèrcit israelià i les milícies palestines de Hamàs. L'actual enfrontament entre les tropes israelianes i Hamàs -que domina la franja de Gaza- i Jihad Islàmica, sembla no tenir aturador i ja ha provocat més de 120 víctimes mortals, la gran majoria palestins.

Les restriccions establertes per les autoritats israelianes arran de la pandèmia i els greus incidents a les portes del Ramadà entre manifestants ultraortodoxos israelians i palestins van generar un clima de tensió creixent al cor de Jerusalem, a tocar de la mesquita d'Al-Aqsa i el Mur de les Lamentacions. Massa història per un bocí de terra tan petit que caracteritza un conflicte que ha perdut visibilitat els darrers anys. Aquí us recordem algunes claus que ajuden a entendre la crisi.

1. L'etern conflicte per la terra. Els assentaments jueus en territori palestí ocupat per Israel en la Guerra dels Sis Dies del 1967 -bàsicament a Jerusalem est i a Cisjordània- és una de les ferides més cruels que arrossega el conflicte israeliano-palestí. Els colons jueus s'han convertit en un

lobi molt poderós en la política d'Israel. Actualment, s'acumulen als jutjats un seguit de casos sobre els drets de propietat d'habitatges al districte àrab de Sheikh Jarrah, a Jerusalem oriental. Una sentència imminent dels tribunals israelians ha quedat de moment aturada.

La llei d'Israel permet als ciutadans jueus recuperar propietats a Jerusalem sempre que puguin demostrar que posseeixen títols de propietat anteriors al 1948, any de la primera guerra àrab-israeliana. L'amenaça de desnonaments de famílies palestines és una permanent espasa de Dàmocles que impedeix cicatritzar un capítol delicat del conflicte.

L'organització territorial de l'ocupació israeliana dibuixa un mapa de Jerusalem i Cisjordània en què les comunitats palestines estan aïllades entre elles. Tot plegat mentre se succeeixen les denúncies pel tracte que reben de les autoritats israelianes. Segons el dret internacional una potència ocupant ha de garantir els drets bàsics de la població que pateix l'ocupació. Moltes veus rellevants, però, com Humans Right Watch, alerten d'una política israeliana d'"apartheid" envers els palestins.

2. La pressió de l'extrema dreta israeliana. L'escalada del conflicte es va produir el 10 de maig, Dia de Jerusalem. És la celebració de la conquesta de la part oriental de la ciutat per les tropes israelianes en la Guerra dels Sis Dies i s'hi solen celebrar manifestacions triomfalistes de la dreta nacionalista israeliana travessant els barris palestins. Tot i que alguna d'aquestes marxes va ser desviada per la policia, no es van poder impedir enfrontaments amb joves palestins entorn la mesquita d'Al-Aqsa.

Ultraortodoxos jueus, que ja van protagonitzar incidents durant les restriccions per la pandèmia, i grups de l'extrema dreta com Lehava, van aprofitar per provocar la població palestina amb crits com "Mort als àrabs!". La policia israeliana va respondre amb duresa al llançament de pedres de palestins i es van produir centenars de ferits. A més, grups de l'extrema dreta israeliana van atacar els iftars, els sopars que fan els àrabs al final del dia durant el Ramadà, que va començar a mitjan abril.

3. Hamàs aprofita el moment. Cisjordània, el principal territori palestí, està sota el control de Mahmud Abbas, el cap de l'Autoritat Nacional Palestina, d'Al Fatah, organització laica. Però Gaza és el feu de l'islamista Hamàs i des d'allí es van llançar prop de 1.600 coets contra Jerusalem, Tel Aviv i altres ciutats israelianes. La resposta militar d'Israel ha estat immediata i implacable, amb bombardejos sobre Gaza. Segons la majoria de les fonts, han mort 115 palestins, fins al moment, entre membres de les milícies de Hamàs i la Jihad, i civils, dels quals una vintena són nens. Hi ha hagut 8 israelians morts, entre ells un nen i dos soldats.

4. Les urgències de Netanyahu. Cap dels actors en joc té una posició fàcil. Tampoc el primer ministre Benjamin Netanyahu, que presideix un govern de coalició inestable amb un antic rival, l'exgeneral Benny Gantz, ministre de Defensa i líder del partit centrista Blau i Blanc. El març passat va haver les quartes eleccions en dos anys i l'actual executiu és interí. Netanyahu, líder del Likud, conservador, resta com a primer ministre interí i no hi ha cap bloc, ni el de dretes ni el de centre esquerre, que ara lidera Yair Lapid, amb majoria clara.

Per fer-ho tot més complicat, Netanyahu, a més, afronta una investigació per corrupció, de moment aturada mentre la situació no es clarifiqui al Parlament. El primer ministre està a la corda fluixa i no es pot permetre trencar amb l'extrema dreta. Això fa que des del sector dels colons als partits religiosos se sentin prou forts per tensionar més el clima als carrers.

5. Un factor nou: la població àrab d'Israel. Un fet nou que s'ha afegit al mapa social d'Israel és el creixent malestar de la població àrab d'Israel. Dos fets s'han produït els darrers dies que han fet créixer la preocupació en el govern de Tel Aviv: dos linxaments a un ciutadà jueu per un grup d'àrabs i a un ciutadà àrab per part d'un grup de jueus. Totes dues víctimes estan en estat greu. Netanyahu, conscient de la gravetat dels fets, els ha condemnat amb paraules enèrgiques i ha dit que no es toleraran, tot recordant que els àrabs israelians són el 20% de la població de l'estat. Uns

incidents que fan témer l'extensió d'un clima de baralles de faccions en el país.

6. Arafat no hi és. Una clau important de la situació que viu el conflicte àrab-israelià és l'absència de l'asser Arafat. Ho destacava en una entrevista a **NacióDigital** (<https://www.naciodigital.cat/noticia/192705/shlomo-ben-ami-governants-espanyols-tenen-obligacio-no-criminalitzar-independentisme>) l'exministre d'Exteriors Ben Ami. La causa palestina no s'ha refet de la desaparició del llegendari líder de l'OAP, mort el 2004. Arafat havia aconseguit posar el dossier de Palestina al bell mig de la política internacional amb un talent polític innegable. El buit que va deixar no l'ha omplert ningú i el camp palestí està avui dividit entre l'islamisme radical de hamàs i els hereus d'Arafat, amb un insegur Abbas.

Malgrat que una part de la classe política israeliana i part de la població palestina enyori Arafat, la seva figura és qüestionada per bona part dels seus compatriotes. Per molts palestins els acords d'Oslo de 1993 van contribuir a perpetuar l'ocupació. Fruit de l'acord va néixer l'Autoritat Nacional Palestina, que administra part dels territoris palestins i que un sector de la població acusa de connivència amb Israel i de corrupció.

7. El difícil paper dels EUA. Què farà Biden? El nou president dels EUA va amb peus de plom en un cartipàs com el de l'Orient Mitjà on té poc a guanyar i no s'hi vol esmerçar, amb la quantitat de problemes que té per davant al seu país. Washington continua i continuarà sent un aliat de Tel Aviv. Barack Obama va ser el primer president que es va atrevir a no vetar una resolució de condemna de l'ONU a Israel pels assentaments, que fins fa poc els EUA consideraven il·legals. Donald Trump els va aplaudir i va traslladar l'ambaixada a Jerusalem. Biden ha dit aquests dies que Israel té dret a defensar-se, però que s'ha de posar fi a la violència.